

Pyörrien päällä Norjassa ja vähän Ruotsissakin

Tämä on kertomus meidän matkastamme kesältä 2008. Olen ollut karavaanari vasta vuodesta 2006, jolloin hankimme ensimmäisen vaunumme. Alkuvuodet oli tarkoitus kiertää eri puolilla Suomea, mutta jo kesällä 2008 lähdimme kokemaan matkailua Norjassa. Matka tuohon upeaan maahan oli ollut suuri haaveeni, jonka uskoin toteutuvan joskus viiden vuoden kuluttua vaunun hankinnasta. Sen verran nimittäin olin kuullut Norjan korkeista elintarvikehinnoista, polttoaineen kalleudesta ja tiemaksuista, että arvelin tarpeeksi ison budjetin kokoamisen kestävän useamman vuoden. Ahkera Internetsivujen selailu mahdollisista vinkeistä, kokemuksista tai ohjeista Norjaan matkaaville ei paljon hyödyttänyt. Vinkkejä ei todellakaan ollut paljoa tai olivat sitten hyvin ympäripyöreitä mainintoja tulleista tai tietunnelimaksuista.

Alkuvalmistelut

Netistä löysin NAF:n (Norges Automobil Forbund) sivuilta näppärän ohjelman, johon pystyi merkitsemään haluamansa reitin ja ohjelma laski reittiin tarvittavan minimiajan, hinnat yöpymisineen, polttoaineen kulutuksen ja sen hinnan kunkin maan kohdalla ja tekipä ohjelma arvioin ruokakuluistakin. Matkan pituudeksi tuli muistaakseni noin 4000 kilometriä ja hintaa 26.000 kruunua (Norjan). Siinä vaiheessa poistin reitiltäni jo koukkauksen Göteborgiin ja ajattelin, että budjettimme riittää vain lyhyempään reissuun. Hinnasta puuttui vielä paluumatkan lauttamaksu, joka meidän yhdistelmällä on hintava.

Olin tilannut myös Camping i Norge oppaan, hinta taisi olla kuutisen euroa postituskuluineen. Se oli hyvä investointi, sain oppaan leirintäalueista ja hyvän kartan, joka kertoi tiemaksut ja tunnelit sekä asuntovaunulle mahdolliset reitit. Helsingin Matkamessuilla kävimme Norjan osastolla, mutta sieltä ei kyllä mitään apua herunut. Maksuttomia oppaita tilasin myös visitoslo – nettisivujen kautta. Norjan tullen sivuilta löysin ohjeen siitä, mitä Norjaan ei saa tuoda. Aseita, panoksia, huumeita, lintuja, nisäkkäitä, ilotulitteita, lääkkeitä (muuhun kuin omaan käyttöön) eikä PERUNOITA. Tuota viimeistä mietin pitkään ja yritin selvittää syytä ohjeeseen. Keskustelimme kotonakin, että tarkoittaakohan tuo nyt myös pakasteperunoita. Niitä kun olimme aikoneet ahtaa pakastelokeron täyteen. Olimmehan menossa maahan, jossa ravintolassa nautit ruuat ovat tunnetusti kalliita. Tavoitteena oli siis valmistaa mahdollisimman paljon ruokaa itse. Perunakielto koski varmaankin multaperunoita, joita varmaan saa ostaa Norjan kaupoista ja toreilta riittävästi. Ehkä syynä oli perunaruton pelko. Toinen tiukka ohje koski maahan tuotavaa alkoholimäärää. Meillä oli aikomuksena viipyä Norjassa ja Ruotsissa neljä viikkoa, joten sille ajalle nyt kyllä jonkun verran punssia lomailevat karavaanarit tarvitsevat ihan omaan käyttöönsä. Olin lisäksi aikonut viedä siskolleni tuliaisiksi Virosta hankittua edullista alkoholia. Siinä sitten jonkun aikaa mietittiin, että mikähän hinta edulliselle alkoholille tulekaan, jos tulli haluaa tarkistaa lastimme. Olin kuullut/lukenut jonkun karavaanarin kertoneen, että pakastelokeroa myöten tullivirkailijat olivat heidän vaununsa tutkineet.

Meillä ei siis ollut aseita, huumeita eikä käsittelemättömiä perunoita, mutta jonkun verran liikaa alkoholia. Riski siis otettiin.

Reittimme alkutaival

Reittiä suunnitellessani olin esittänyt toiveen ensinnäkin nähdä yöttömän yön aurinko juhannuksena Suomessa, ajaa Ruotsin puolella Luulajan, Skellefteån, Härnösandin ja Örnsköldsvikin kautta. Olin viimeksi kulkenut samaa reittiä 35 vuotta aikaisemmin. Halusin nähdä, että onko seutu vielä yhtä kaunista kuin silloin. Reittimme kulki pohjoisen kautta, kävimme menomatalla viettämässä

juhannusta Pellonsaareissa ja ihmettelemässä yötöntä yötä. Ruotsin puolelle siirryimme Pellosta ja pysähdyimme Ruotsissa yöpyen Boreåssa, Härnösandin seudulla ja Östersundissa.

Matkareittiä olin suunnistellut keväästä alkaen. Olin heti ensimmäiselle etapille laskenut matkan väärin kuvitellen, että Pellosta voi ajella Östersundiin saakka. Jouduimme yöpymään kolmekin kertaa Ruotsin puolella. Matkan tekoa hidasti Luulajan ja Skellefteån kaupunkien ruuhkaisuus. Läpiajo tehtiin keskustan kautta. Örnköldsvikin jälkeen Höga Kusten silta on aivan uskomaton nähtävyys. Siitä kerrottiinkin jo Vopparissa viime vuonna. Tuuli oli kova, mutta siltaa ei onneksemme suljettu juuri sinä iltana. Yövyimme toisen yönne Ruotsin puolella lähellä Härnösandia, Snibbens camping:ssa. Omistaja kertoi äitinsä olevan kotoisin Suomesta, mutta hän itse ei taitanut kieltä lainkaan. Meistä oli hauskaa seurata saksalaisia lomamatkailijoita, jotka halusivat pystyttää telttansa aivan rantaan. Tuuli oli niin kova, että heillä oli täysi työ, jotta saivat teltat jotenkuten pystyyn. Onneksi tuuli tyyntyi yöllä ja saksalaisten teltat olivat vielä aamulla heidän suojanaan eikä meren aalloissa.

Jatkoimme kohti Östersundia, tietä numero 90 ja maisemat vaan paranivat. Östersundissa majoitumme Sundvikin camping alueelle, oli alkanut tuulla uudelleen ja sataa, jopa rakeita. Lämpöä oli 10 astetta. Östersundissa teimme kauppaostoksia tuntuvasti, jotta meillä riittäisi ruokaa, kun Norjassa oli odotettavissa korkeat hinnat. Norjan rajan ylitimme Storlien kohdalla, lähes samalta korkeudelta, jossa Ruotsissa sijaitseva tunnettu laskettelukeskus Åren sijaitsee. Årekin oli minulle jo valtaisa näky ja kaikki ne Ruotsin ja Norjan rajan tuntumassa olevat tunturien huiput lumipeitteineen keskellä kesää olivat vaikuttavia. Rajan ylityspaikalla ei näkynyt tullimiehiä lainkaan, no eivät ainakaan näyttäytyneet. Saimme siis pitää juotavamme ja se jännitys oli ohi.

Hintavertailuja

Polttoaine maksoi Norjassa 1,70. Vertailun vuoksi mainittakoon, että Suomessa noin 1.45 ja Ruotsissa 1.50 euroissa. Yöpymispaikat maksoivat Suomessa paikasta riippuen 20, Ruotsissa noin 20 -24 euron välillä ja Norjassa keskimäärin 30 euroa (Oslo keskustassa suihkuineen ja sähköineen yöpyminen jopa 40 euroa yö). Huomattavaa on, että niin Suomessa kuin Ruotsissakin suihkujen käyttö kuuluu hintaan, kun taas Norjassa on ostettava erikseen poletteja tai suihkukortteja.

Trondheim

Ensimmäinen pysähdyspaikkamme oli Trondheim, Vikhammerin campingalue. Navigaattorille haluan antaa ihan erikseen kiitokset siitä, että se vei meidät aina oikeaan paikkaan. Keskustaan pääsi mukavasti bussilla. Trondheimissä päätimme istahtaa terassille oluelle. Kaksi olutta maksoi 176 Norjan kruunua eli 22.40 euroa. Wau! Päätettiin heti, että saapi olla ainoat oluet, jotka ostetaan tässä baarissa. Muutenhan Trondheim on kaunis kaupunki. Kiertelimme myös ympäristöä ilman vaunua ja lähtöpäivänä valitettavasti myös vaunun kanssa. Nimittäin yritimme välttää tiemaksuja, joita varsinkin moottoriteillä voi olla tiheäänkin. Ne on kuitenkin merkitty karttaan ja hinnat liikkuvat kymmenen – kolmenkymmenen kruunun välillä eli noin 1.30 – 4 euroa. Lähtöpäivänä suunnistimme siis vaunu perässä kohti Atlantin rantaa Valset'iin. Olimme siis ohjelmoineet navigaattorin välttämään teitä, joissa olisi tiemaksuja. Tämä oli kyllä virhe. Jouduimme ajamaan lähes sata kilometriä pidemmän matkan ja millaisen. Maisemat olivat kyllä upeat, mutta kun aloimme nousta ylemmäs ja ylemmäs, tiet alkoivat kaventua, mutkat lisääntyä ja jyrkentyä. Toisin sanoen vältimme muutaman euron tiemaksut, mutta ajoimme pidemmän matkan ylittäessämme tunturin, jonka läpi kulki tunneli. Polttoainetta kului varmasti reilusti, olihan meillä vaunukin matkassa. Vaan siinä ei vielä ollut kaikki, ylöspäin mentiin ykkönen silmässä, mutta kyllä samalla tavalla tultiin alaskin. Lisäksi minä jarrutin melkein seisaaltaan vaikka ei puolellani jarrupoljinta

ollutkaan. Kyllä Pohjanmaan lakeuksilla kasvaneella ”tytöllä” meinasi pissa housuun mennä, kun oli niin jännittävää.

Oppdalista maisematietä Lillehammariin

Atlantin rantoja ja maisemia ihailtuamme suunnistimme kohti Oppdahlia. Maisemat olivat upeammat kuin olin osannut kuvitella. Toinen toistaan komeampia tuntureita, jopa vuoria, välissä huikaisevan syviä vuonoja ja laaksoja. Maanviljelijöillä ei varmaan ole helppoa näitä peltoja viljellä, pieniä peltoplätntejä tunturien kupeessa ja vuonojen välissä. Uskomattomin näkymä tällä matkalla oli varmaan tunturijoki, joka tuntui virtaavan ylöspäin tai välillä alaspäin. Davrefjället oli reitillämme kulkeva valtava tunturijono, jonka päälle loppujen lopuksi nousimme. Noustessamme alkoi asutus vähentyä, kasvillisuus loppui ja me vain jatkoimme tietä numero 6 ylöspäin. Koivut olivat hädin tuskin minun mittaisiani. Yövyimme Hagestetter Camping alueella. Kävimme vaeltelemassa pienen lenkin tunturissa. Täällä korkeuksissa meidät yllätti rankkasade. Jouduimme istumaan vaunussa koko illan. Onneksi seuranamme oli Lännen Jukan lauluja, jotka tuntuivat sopivan tuohon karuun maisemaan ja tunturipuron rannalla yöpyville oikein hyvin. Näissä korkeuksissa vuoren huiput olivat lumisia. HavaitSIMME lähistöllä myös järven, jonka sijainti oli runsaan kilometrin meren pinnan yläpuolelle, joten taisin olla elämäni huipulla.

Alaspäinhän siltäkin tunturialueelta oli tultava. Asustusta ei ollut, mutta muutamia lampaita siellä täällä laiduntamassa. Laskeutuminen oli hidasta puuhaa sekin, tiet olivat nimittäin kapeita ja laskut todella jyrkkiä. Kakkosella jurrutettiin tulemaan alamäkeä Ringebuhun. Tie on maisematie numero 27, jonka varrella on upea näky, tunturien tunturi Rondane, jonka huiput ovat yli 2000 metrin korkeudessa. Laskeuduimme siis Lillehammariin, jossa viivymmekin muutaman päivän. Lillehammarissa pääsimme seuraamaan mäkihypyn harjoituksia keskellä kesää. Norjalaisilla campingalueilla on suomalaisiin verrattuna uskomattoman isoja rakennelmia vaunujensa ympärillä. Etuteltat oli sijoitettu lautarakenteisen rakennelman sisälle, teltan ympärillä oli vielä kookkaita terasseja, joilla voisi vaikka tanssit pistää pystyyn. Vaunut olivat osittain jo sitä luokkaa, että niitä ei maanteillä edes kuljeteta. Lillehammarin camping-alueella (Stranda) näin ensimmäisen kerran kauko-ohjaimella liikuteltavan vaunun ja myönnettäköön, että meinasin ruveta kirkumaan, kun näin vaunun lähtevän liikkeelle ihan itsekseni omistajarouvaa kohden. Onneksi huomasi rouvalla kädessään tuon ohjauslaitteen ja tajusin, että hänhän sitä ohjaileekin. Melko veikeä peli, hintaa laitteelle tulee pari-kolme tonnia.

Oslo

Lillehammarista suuntasimme Osloon. Maisemat ja näkymät alkoivat muuttua tavanomaisemmiksi. Oslossa haimme yöpymispaikan Ekebergin camping-alueelta. Majoitus sähköllä kolmeksi päiväksi ja neljällä suihkukerralla maksoi 955 NKr. Paikka oli korkealla kukkulan päällä ja lähellä Oslon keskustaa. Rantaa ei ollut ja se kyllä tuntui, sattui nimittäin kesän kovin helleaika. Suihkuista pitää kertoa semmoinen neuvo, että kortit, joita camping-alueilla annetaan asiakkaille vaativat kärsivällisyyttä. Kortti toimii, kun sen vetää hitaasti läpi lukulaitteen. Toinen merkittävä neuvo on se, että riisuudu ja avaa valmiiksi pesuainepurkit mennessäsi suihkuun. Lämmintä vettä tai ylipäätään vettä tulee vain 6 minuuttia. Aika on ihan riittävä, jos et käytä sitä aikaa esim. riisuuntumiseen.

Erehdyimme ostamaan Oslo-passit, ne tuntuivat niin edukkailta, kun kortilla sai käydä lukuisissa museoissa ja kulkea julkisilla kulkuneuvoilla maksutta. En vaan osannut laskea, että kovin paljon ei jaksakaan niin kuumalla ilmalla liikkua. Päälimmäisenä oli toive nähdä Vigelandin puisto ja sinne

suuntasimme aivan ensimmäiseksi. Tuo puisto on näkemisen arvoinen. Lisäksi katsastimme Vigelandin museon, luonnontieteellisen museon, merenkulkumuseon, Viikinkilaiva- museon, Fram- museon ja tietenkin kävimme Kon-Tiki museossa. Viimeksi mainitut sijaitsevat Oslon vuonon saarissa ja sinne oli Oslon torilta lauttakuljetus. Kiertelimme sen verran museoita, että viiteen vuoteen ei tarvitse museoissa käydä.

Oslossa meitä oli hämmästyttänyt maahanmuuttajien valtaisa määrä. Tuskin keskustassa iltaisin liikkuvasta väestöstä löytyi 20 % alkuperäiskansaa. Hinnat pubeissa ja ruokapaikoissa poikkesivat suuresti. Lähellä Nobelin rauhankeskuksen taloa pizza maksoi 240 NKr eli noin kolmekymppiä ja se oli mielestämme liikaa. Muutama sata metriä loitompana ja varsinkin alueilla, jossa ei enää norjalaisia joukossa enää ollut, hinnat olivat jo kohtuulliset. Itse asiassa saimme kaksi pizzaa ja kaksi olutta hintaan 274 NKr. Oslossa meidät karavaanarit yllätti oikein kunnan ukkosmyrskyn. Se alkoi aivan yllättäen, me ehdimme juuri takaisin vaunulle ensimmäisten sadepisaroiden iskeytyessä päin kasvoja. Myrsky oli niin ankara, että yhden vaunun takaikkuna lensi paikoiltaan, meidänkin tuolit ja pöytä kulkeutuivat tuulen ja sateen mukana pitkin nummea. Itse jouduimme istumaan pari tuntia vaunussa odottaen myrskyn laantumista. Tuhot olivat aikamoisia. Huonosti kiinnitetyt etuteltat olivat irronneet puhumattakaan katoksista.

Ruotsi ja sukulaistapaamiset

Meidän oli aika jatkaa matkaa ja jättää Norja taaksemme. Seuraava osoite navigaattorillamme oli Göteborgin kupeessa sijaitseva Mölnlycke. Siellä asustaa perheineen veljentyttäreni, jota päätimme käydä tervehtimässä. Olin alkusuunnitelmassa jättänyt tämän lenkin pois, mutta matkabudjettimme näytti siltä, ettei tämä Pohjoismaissa kiertely ole aivan niin kallista kuin laskettiin. Nyt emme myöskään kiertäneet tunnelimaksuja vaan maksoimme kiltisti. Tiemaksut maksetaan eri tavoilla, joissakin on henkilö, joka rahastaa, toisissa kolikot sitten heitetään metalliseen verkkokoriin, toisissa voit maksaa kortilla. Rahaa kyllä kannattaa varata kolikkoina mukaan.

Norjan ja Ruotsin rajalla näimme suurimman näkemämme karkkikaupan. Sieltä muuten ostin suomalaista salmiakkia ja suklaata tuliaisiksi veljentyttären perheelle. Göteborgissa sukuloituamme suuntasimme Grännan. Se on maankuulu paikka Ruotsissa, Grännassa tehdyt polkakaramellit ovat tuttuja myös suomalaisille. Paikka on uskomattoman kaunis ja viihtyisä. Paikalle tuli seuraksemme myös ruotsalaistunut siskoni puolisoineen. Vietimme heidän kanssaan aikaa Grännassa pari päivää ja sitten ajelimme heidän luokseen Köpingiin. Juuri siihen aikaan tuossa pienessä kaupungissa oli tapahtunut kummallisia asioita. Joku sytytti paikallisen kirkon palamaan keskellä yötä, seuraavana yönä sytytettiin kaksi asuntovaunua ja seuraavana taas yksi. Meillä oli uni aika herkässä nukkuessamme vaunussa. Tulipalot oli sytytetty kahden aikaan öisin, joten ainakin sen ajan olimme korva tarkkana.

Kotimatka alkaa

Keskiviikkona meillä oli paikka Kapellskäristä Naantaliin. Ajoimme sinne jo illalla valmiiksi parkkiin, jotta ei ole aikaista herätystä. Lauttaan siirtyminen tapahtui niin nopeasti, että minä en ehtinyt siirtyä vaunusta autoon. Siellä sitä sitten istuttiin vaunun tärisyttäessä laivan uumeniin. Laivamatka oli mukava, ilma oli hieno ja meri tyyni. Automatkamme on kestänyt 80 tuntia, olemme ajaneet 4000 kilometriä ja kuluttaneet rahaa noin 2500 euroa. Polttoaineen osuus tästä summasta on 850 euroa. Matka oli upea, haavereita ei sattunut, näimme yhden ojaanajon eikä meille sattunut mitään epämiellyttävää. Rahaa ei kulunut niin paljon kuin olin kuvitellut. Tosin olimme muutaman yön sukulaisparkissa, jossa maksua ei peritty. Ehkä 6-7 yötä yhteensä. Lähdimme matkaan 18.6. ja palasimme kotiin 16.7. Lähes kuukausi myöhemmin. Huomattavaa on, että minä en itse ajanut

metriäkään. Lähinnä siksi, että lisenssini ei riitä yhdistelmän kuljettamiseen, mutta myös siksi, että mieheni on liikenteessä enemmän kuin kotonaan, rentoutunut ja osaava kuljettaja. Hänelle kiitokset siitä, että näytti minulle yöttömän yön auringon, Norjan tunturit ja vuonot, Vigelandin puiston ja vei minut tapaamaan sukulaisia, joista osaa en ollut tavannut koskaan aikaisemmin ja mikä tärkeintä, hän toi minut turvallisesti kotiin.

Maria 83935-1